



Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (wielka izba)

z dnia 17 grudnia 2020 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Pilny tryb prejudycjalny – Współpraca policyjna i wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych – Europejski nakaz aresztowania – Decyzja ramowa 2002/584/WSiSW – Artykuł 1 ust. 3 – Artykuł 6 ust. 1 – Procedury przekazywania osób między państwami członkowskimi – Warunki wykonania – Karta praw podstawowych Unii Europejskiej – Artykuł 47 akapit drugi – Prawo do niezawisłego i bezstronnego sądu – Systemowe lub ogólne nieprawidłowości – Pojęcie „wydającego nakaz organu sądowego” – Uwzględnienie okoliczności, które nastąpiły po wydaniu rozpatrywanego europejskiego nakazu aresztowania – Wymóg zbadania przez wykonujący nakaz organ sądowy, w sposób konkretny i dokładny, czy istnieją poważne i sprawdzone podstawy, aby uznać, że w wypadku przekazania zainteresowanego będzie on narażony na rzeczywiste ryzyko naruszenia prawa do rzetelnego procesu sądowego

W sprawach połączonych C-354/20 PPU i C-412/20 PPU

mających za przedmiot wnioski o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, wniesione przez Rechtbank Amsterdam (sąd rejonowy w Amsterdamie, Niderlandy), postanowieniami z dnia 31 lipca i 3 września 2020 r., które wpłynęły do Trybunału w dniach 31 lipca i 3 września 2020 r., w postępowaniach dotyczących wykonania europejskich nakazów aresztowania wydanych wobec

L (C-354/20 PPU),

P (C-412/20 PPU),

TRYBUNAŁ (wielka izba),

w składzie: K. Lenaerts, prezes, R. Silva de Lapuerta, wiceprezes, J.-C. Bonichot, M. Vilaras (sprawozdawca), E. Regan, L. Bay Larsen, N. Piçarra i A. Kumin, prezesi izb, T. von Danwitz, D. Šváby, S. Rodin, K. Jürimäe, L.S. Rossi, I. Jarukaitis i N. Jääskinen, sędziowie,

rzecznik generalny: M. Campos Sánchez-Bordona,

sekretarz: M. Ferreira, główna administratorka,

uwzględniając wnioski Rechtbank Amsterdam (sądu rejonowego w Amsterdamie) z dnia 31 lipca i 3 września 2020 r. o rozpoznanie odesłań prejudycjalnych w trybie pilnym na podstawie art. 107 regulaminu postępowania przed Trybunałem,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 12 października 2020 r.,

* Język postępowania: niderlandzki.

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

- w imieniu L – M.A.C. de Bruijn i H.A.F.C. Tack, advocaten,
- w imieniu P – T.E. Korff i T. Mustafazade, advocaten,
- w imieniu Openbaar Ministerie – K. van der Schaft i C.L.E. McGivern,
- w imieniu rządu niderlandzkiego – M.K. Bulterman i J. Langer, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu belgijskiego (C-354/20 PPU) – M. Van Regemorter i M. Jacobs, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu Irlandii – J. Quaney, w charakterze pełnomocnika, którą wspierał C. Donnelly, BL,
- w imieniu rządu polskiego – B. Majczyna, A. Dalkowska, J. Sawicka i S. Żyrek, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu Komisji Europejskiej – P. Van Nuffel, J. Tomkin, K. Herrmann i S. Grünheid, w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 12 listopada 2020 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczą wykładni art. 19 ust. 1 TUE, art. 47 akapit drugi Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą”) oraz decyzji ramowej Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi (Dz.U. 2002, L 190, s. 1), zmienionej decyzją ramową Rady 2009/299/WSiSW z dnia 26 lutego 2009 r. (Dz.U. 2009, L 81, s. 24) (zwanej dalej „decyzją ramową 2002/584”).
- 2 Wnioski te zostały przedstawione w kontekście wykonania w Niderlandach dwóch europejskich nakazów aresztowania wydanych, odpowiednio, w sprawie C-354/20 PPU, w dniu 31 sierpnia 2015 r. przez Sąd Okręgowy w Poznaniu (Polska) w celu przeprowadzenia postępowania karnego wszczętego przeciwko L, oraz, w sprawie C-412/20 PPU, w dniu 26 maja 2020 r. przez Sąd Okręgowy w Sieradzu (Polska) w celu wykonania kary pozbawienia wolności wymierzonej P.

Ramy prawne

Prawo Unii

- 3 Motywy 5, 6 i 10 decyzji ramowej 2002/584 brzmią następująco:
„(5) Cel Unii, jakim jest ustanowienie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, prowadzi do zniesienia ekstradycji między państwami członkowskimi i zastąpienia jej systemem przekazywania osób między organami sądowymi. W dalszej perspektywie wprowadzenie nowego, uproszczonego systemu przekazywania osób skazanych bądź podejrzanych, w celach wykonania wyroku lub wszczęcia postępowania prowadzącego do wydania wyroku [ścigania] w sprawach karnych, stwarza możliwość usunięcia [umożliwia wyeliminowanie] złożoności obecnych

procedur ekstradycyjnych i związanej z nimi możliwości [związanego z nimi ryzyka] przewlekania postępowania. Dominująca do dziś między państwami członkowskimi tradycyjna współpraca [...] powinna zostać zastąpiona przez system swobodnego przepływu[, w przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości,] orzecznictwa sądowego [orzeczeń] w sprawach karnych, obejmujący zarówno decyzje prawomocne, jak i nieprawomocne [orzeczenia wydane w toku postępowania, jak i kończące postępowanie].

- (6) Europejski nakaz aresztowania, przewidziany w niniejszej decyzji ramowej, stanowi pierwszy konkretny środek w dziedzinie prawa karnego wprowadzający [w życie] zasadę wzajemnego uznawania, którą Rada Europejska określa [określiła] jako »kamień węgielny« współpracy sądowej.

[...]

- (10) Mechanizm europejskiego nakazu aresztowania opiera się na wysokim stopniu zaufania w stosunkach między państwami członkowskimi. Jego wykonanie [stosowanie] można zawiesić jedynie w przypadku poważnego i trwałego naruszenia przez jedno z państw członkowskich zasad określonych w art. 6 ust. 1 [TUE], ustalonych [stwierdzonego] przez Radę na podstawie art. 7 ust. 1 [TUE] ze skutkami określonymi w jego art. 7 ust. 2”.

- 4 Artykuł 1 tej decyzji ramowej, zatytułowany „Definicja europejskiego nakazu aresztowania i zobowiązania do jego wykonania”, przewiduje:

„1. Europejski nakaz aresztowania stanowi decyzję sądową wydaną [orzeczenie sądowe wydane] przez państwo członkowskie w celu aresztowania [zatrzymania] i przekazania przez inne państwo członkowskie osoby, której dotyczy wnioski, w celu przeprowadzenia postępowania karnego lub wykonania kary pozbawienia wolności bądź środka zabezpieczającego [polegającego na pozbawieniu wolności].

2. Państwa członkowskie wykonują każdy europejski nakaz aresztowania w oparciu o zasadę wzajemnego uznawania i zgodnie z przepisami niniejszej decyzji ramowej.

3. Niniejsza decyzja ramowa nie skutkuje modyfikacją [prowadzi do zmiany] obowiązku poszanowania praw podstawowych i podstawowych zasad prawa zawartych w art. 6 [TUE]”.

- 5 W art. 3, 4 i 4a wspomnianej decyzji ramowej wymieniono podstawy obligatoryjnej i fakultatywnej odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania.

- 6 Zgodnie z art. 6 omawianej decyzji ramowej, zatytułowanym „Właściwe organy sądowe [Określenie właściwych organów sądowych]”:

„1. Wydającym nakaz organem sądowym jest organ sądowy wydającego nakaz państwa członkowskiego, właściwego [właściwy] dla wydania europejskiego nakazu aresztowania na mocy prawa obowiązującego w tym państwie.

2. Wykonującym nakaz organem sądowym jest organ sądowy wykonującego nakaz państwa członkowskiego, właściwego [właściwy] dla wykonania europejskiego nakazu aresztowania na mocy prawa obowiązującego w tym państwie.

3. Każde państwo członkowskie powiadamia Sekretariat Generalny Rady o właściwym w świetle jego prawa organie sądowym”.

7 Zgodnie z art. 15 decyzji ramowej 2002/584, zatytułowanym „Decyzja o przekazaniu”:

„1. Decyzję o tym, czy dana osoba ma zostać przekazana, podejmuje wykonujący nakaz organ sądowy z uwzględnieniem terminów i zgodnie z warunkami określonymi w niniejszej decyzji ramowej.

2. Jeśli wykonujący [nakaz] organ sądowy uważa informacje przekazane przez wydające nakaz państwo członkowskie za niewystarczające do celów podjęcia decyzji o przekazaniu, występuje o bezzwłoczne przekazanie niezbędnych informacji uzupełniających, w szczególności w odniesieniu do art. 3–5 oraz art. 8, oraz może ustalić termin ich otrzymania, z uwzględnieniem konieczności zachowania terminu określonego w art. 17.

3. Wydający nakaz organ sądowy może w dowolnym terminie przesyłać wszelkie dodatkowe przydatne informacje do wykonującego nakaz organu sądowego”.

Prawo niderlandzkie

8 Decyzja ramowa 2002/584 została przetransponowana do prawa niderlandzkiego na mocy Wet van 29 april 2004 tot implementatie van het kaderbesluit van de Raad van de Europese Unie betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten van de Europese Unie (ustawy z dnia 29 kwietnia 2004 r. o wykonaniu decyzji ramowej Rady Unii Europejskiej w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi) (Stb. 2004, nr 195), zmienionej ostatnio ustawą z dnia 22 lutego 2017 r. (Stb. 2017, nr 82).

Postępowania główne i pytania prejudycjalne

Sprawa C-354/20 PPU

9 W dniu 7 lutego 2020 r. officier van justitie (prokurator, Niemcy) zwrócił się do Rechtbank Amsterdam (sądu rejonowego w Amsterdamie, Niemcy) z wnioskiem o wykonanie europejskiego nakazu aresztowania wydanego w dniu 31 sierpnia 2015 r. przez Sąd Okręgowy w Poznaniu.

10 Wspomniany europejski nakaz aresztowania został wydany w celu zatrzymania i przekazania L, obywatela polskiego, nieposiadającego w Niemczech miejsca zamieszkania ani miejsca pobytu, do celów przeprowadzenia postępowania karnego w związku z obrotem środkami odurzającymi i posiadaniem fałszywych dokumentów tożsamości.

11 W dniu 10 marca 2020 r. sąd odsyłający rozpatrzył wniosek o wykonanie tego europejskiego nakazu aresztowania na posiedzeniu jawnym. W dniu 24 marca tego samego roku wydał on postanowienie, na mocy którego zawiesił postępowanie w celu umożliwienia L i prokuratorowi przedstawienia uwag na piśmie dotyczących niedawnych zmian w Polsce w zakresie praworządności, a także wpływu tych zmian na obowiązki tego sądu wynikające z wyroku z dnia 25 lipca 2018 r., Minister for Justice and Equality (Nieprawidłowości w systemie sądownictwa) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586).

12 W dniu 12 czerwca 2020 r., na posiedzeniu jawnym po przedstawieniu uwag przez L i prokuratora, sąd odsyłający wydał nowe postanowienie, w którym zwrócił się do prokuratury o skierowanie określonych pytań do organu sądowego, który wydał rozpatrywany europejski nakaz aresztowania. Organ ten odpowiedział na zadane pytania w dniach 25 czerwca i 7 lipca 2020 r., z wyjątkiem pytań dotyczących Sądu Najwyższego (Izba Dyscyplinarna), w odniesieniu do których wskazał, że sąd odsyłający powinien zwrócić się bezpośrednio do Sądu Najwyższego.

- 13 Na wniosek sądu odsyłającego prokurator ponownie zwrócił się do organu sądowego, który wydał rozpatrywany europejski nakaz aresztowania, z pytaniem dotyczącym Sądu Najwyższego, a także, za pośrednictwem Eurojustu, bezpośrednio do Sądu Najwyższego, nie uzyskawszy jednak odpowiedzi.
- 14 Sąd odsyłający powołuje się na szereg niedawnych okoliczności, w obliczu których powziął wątpliwości co do niezawisłości władzy sądowniczej w Polsce, a mianowicie:
- wyroki: z dnia 19 listopada 2019 r., A.K. i in. (Niezależność Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego) (C-585/18, C-624/18 i C-625/18, EU:C:2019:982), oraz z dnia 26 marca 2020 r., Miasto Łowicz i Prokurator Generalny (C-558/18 i C-563/18, EU:C:2020:234);
 - wyrok Sądu Najwyższego (Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych) z dnia 5 grudnia 2019 r., w którym sąd ten, orzekając w przedmiocie sporu, w ramach którego został złożony wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w sprawie C-585/18, uznał, że Krajowa Rada Sądownictwa (Polska) nie jest w obecnym składzie organem bezstronnym i niezawisłym od władzy ustawodawczej i wykonawczej;
 - skargę Komisji Europejskiej przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego (sprawa C-791/19) oraz postanowienie Trybunału z dnia 8 kwietnia 2020 r., Komisja/Polska (C-791/19 R, EU:C:2020:277);
 - uchwalenie przez Rzeczpospolitą Polską w dniu 20 grudnia 2019 r. nowej ustawy o ustroju sądownictwa, która weszła w życie w dniu 14 lutego 2020 r., w wyniku czego Komisja wszczęła w dniu 29 kwietnia tego samego roku postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, kierując do tego państwa członkowskiego wezwanie do usunięcia uchybienia dotyczące tej nowej ustawy; oraz
 - posiedzenie Sądu Najwyższego (Izba Dyscyplinarna), które odbyło się w dniu 9 czerwca 2020 r. i dotyczyło uchylenia polskiemu sędziemu immunitetu od odpowiedzialności karnej, oraz wydana tego samego dnia uchwała w tej sprawie.
- 15 To właśnie między innymi na podstawie tych nowych okoliczności sąd odsyłający powziął obawy dotyczące braku gwarancji niezawisłości sądów polskich, w tym sądu, który wydał europejski nakaz aresztowania rozpatrywany w postępowaniu głównym. Otóż zdaniem sądu odsyłającego polscy sędziowie są narażeni na ryzyko pociągnięcia do odpowiedzialności dyscyplinarnej przed organem, który nie daje rękojmi niezawisłości, zwłaszcza w sprawach, w których polscy sędziowie badają, czy dany sędzia lub dany sąd spełnia wymagane przez prawo Unii gwarancje niezawisłości.
- 16 W ocenie sądu odsyłającego w pierwszej kolejności należy ustalić, czy prawo Unii stoi na przeszkodzie wykonaniu przez wykonujący nakaz organ sądowy europejskiego nakazu aresztowania wydanego przez wydający nakaz organ sądowy, który w świetle okoliczności, które wystąpiły już po wydaniu tego nakazu aresztowania, nie daje rękojmi niezawisłości.
- 17 W tym względzie sąd odsyłający stoi na stanowisku, że z wyroku z dnia 27 maja 2019 r., OG i PI (Prokuratury w Lubece i w Zwickau) (C-508/18 i C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, pkt 74), wynika, iż nawet jeżeli wydającym europejski nakaz aresztowania organem jest sędzia lub sąd, ów organ powinien móc dostarczyć wykonującemu nakaz organowi sądowemu zapewnienie, że przy wykonywaniu obowiązków związanych z wydaniem takiego nakazu aresztowania działa on w sposób niezależny. Ponadto w ocenie sądu odsyłającego sąd, który wydał europejski nakaz aresztowania, musi w dalszym ciągu spełniać ten wymóg również po wydaniu tego nakazu aresztowania, na wypadek gdyby musiał podjąć czynności, które nierozzerwalnie łączą się z wydaniem europejskiego nakazu aresztowania, takie jak dostarczenie informacji uzupełniających lub informacji dodatkowych w rozumieniu art. 15 ust. 2 i 3 decyzji ramowej 2002/584 bądź udzielenie zapewnień co do warunków pozbawienia wolności lub przyjęcia osoby przekazywanej. Tymczasem kwestia, czy wykonujący nakaz

organ sądowy winien wykonać europejski nakaz aresztowania wydany przez wydający nakaz organ sądowy, który przestał spełniać wymogi związane ze skuteczną ochroną sądową, nie została jeszcze rozstrzygnięta przez Trybunał.

- 18 W drugiej kolejności, na wypadek gdyby na pierwsze pytanie prejudycjalne udzielono odpowiedzi przeczącej, sąd odsyłający podnosi, że niedawne okoliczności wspomniane w pkt 14 niniejszego wyroku świadczą o istnieniu systemowych i ogólnych nieprawidłowości w zakresie niezawisłości polskich organów sądowych, które sprawiają, że żadna osoba zobowiązana do stawienia się przed sądem polskim nie ma zagwarantowanego prawa do niezależnego sądu. Należy wobec tego rozstrzygnąć, czy takie ustalenie może stanowić samoistną podstawę odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania – bez konieczności badania osobistej sytuacji osoby, której dotyczy taki nakaz aresztowania – wskazanej w wyroku z dnia 25 lipca 2018 r., Minister for Justice and Equality (Nieprawidłowości w systemie sądownictwa) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, pkt 79).
- 19 Zdaniem sądu odsyłającego na to pytanie należy udzielić odpowiedzi twierdzącej bez względu na ten wyrok, który nie dotyczy wypadków, gdy systemowe i ogólne nieprawidłowości w zakresie niezawisłości władzy sądowniczej są tak poważne, że ustawodawstwo wydającego nakazu państwa członkowskiego przestało już tę niezawisłość gwarantować.
- 20 W trzeciej kolejności, na wypadek udzielenia na pytanie drugie odpowiedzi przeczącej, sąd odsyłający zwraca uwagę, że chociaż pytanie dotyczące Sądu Najwyższego (Izba Dyscyplinarna), które skierował do organu sądowego, który wydał rozpatrywany europejski nakaz aresztowania, pozostało bez odpowiedzi, to z innych źródeł wie, iż mimo wydania postanowienia Trybunału z dnia 8 kwietnia 2020 r., Komisja/Polska (C-791/19 R, EU:C:2020:277), sąd ten nadal prowadzi postępowania przeciwko polskim sędziom. W tych okolicznościach sąd odsyłający zastanawia się, czy takie ustalenie jest wystarczające, aby uznać, że istnieją poważne i sprawdzone podstawy, aby uznać, że osoba, której dotyczy europejski nakaz aresztowania taki jak rozpatrywany w postępowaniu głównym, będzie narażona na rzeczywiste ryzyko naruszenia jej prawa podstawowego do rzetelnego procesu sądowego, nawet jeśli jej sytuacja osobista, charakter przestępstw, za które jest ona ścigana, oraz kontekst faktyczny, w którym został wydany nakaz aresztowania, nie pozwalają zakładać, że władza wykonawcza lub ustawodawcza będzie wywierać naciski na sądy wydającego nakaz państwa członkowskiego, aby wpłynąć na prowadzone przeciwko tej osobie postępowanie karne. W ocenie tego sądu również na to pytanie należy udzielić odpowiedzi twierdzącej.
- 21 W tych okolicznościach Rechtbank Amsterdam (sąd rejonowy w Amsterdamie) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:
- „1) Czy decyzja ramowa [2002/584], art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE lub art. 47 akapit drugi [karty] rzeczywiście stoją na przeszkodzie temu, by wykonujący nakaz organ sądowy wykonał [europejski nakaz aresztowania] wydany przez sąd wydającego nakaz państwa członkowskiego, którego ustawodawstwo krajowe po wydaniu tego [europejskiego nakazu aresztowania] zostało zmienione w taki sposób, że sąd ten nie spełnia już wymogów skutecznej ochrony sądowej, ponieważ ustawodawstwo to nie gwarantuje już niezawisłości tego sądu?
- 2) Czy decyzja ramowa [2002/584] oraz art. 47 akapit drugi [karty] rzeczywiście stoją na przeszkodzie temu, by wykonujący nakaz organ sądowy wykonał [europejski nakaz aresztowania], jeśli ustalił on, że w wydającym nakaz państwie członkowskim w stosunku do każdego podejrzanego – a zatem także w stosunku do osoby, której dotyczy wnioski – istnieje rzeczywiste ryzyko naruszenia prawa podstawowego do niezależnego sądu bez względu na to, które sądy tego państwa członkowskiego są właściwe do prowadzenia postępowania wobec osoby, której dotyczy wnioski, jak również niezależnie od jej sytuacji osobistej, charakteru przestępstwa, za które jest ścigana, oraz kontekstu faktycznego, w którym został wydany [europejski nakaz aresztowania], które to rzeczywiste ryzyko wiąże się z faktem, iż sądy wydającego nakaz państwa członkowskiego nie są już niezawisłe ze względu na systemowe lub ogólne nieprawidłowości?

- 3) Czy decyzja ramowa [2002/584] oraz art. 47 akapit drugi [karty] rzeczywiście stoją na przeszkodzie temu, by wykonujący nakaz organ sądowy wykonał [europejski nakaz aresztowania], jeśli ustalił on, że:
- w wydającym nakaz państwie członkowskim w stosunku do każdego podejrzanego istnieje rzeczywiste ryzyko naruszenia prawa podstawowego do rzetelnego procesu sądowego, które to ryzyko wiąże się z systemowymi lub ogólnymi nieprawidłowościami wpływającymi na niezawisłość władzy sędziowskiej tego państwa członkowskiego,
 - owe systemowe i ogólne nieprawidłowości nie tylko mogą zatem nieść za sobą negatywne skutki, ale i faktycznie je za sobą niosą dla tych sądów owego państwa członkowskiego, które są właściwe do prowadzenia postępowania wobec osoby, której dotyczy wnioski, i
 - istnieją w związku z tym poważne i sprawdzone podstawy, by przypuszczać, że osoba, której dotyczy wnioski, jest narażona na rzeczywiste ryzyko naruszenia jej prawa podstawowego do niezależnego sądu, a tym samym istotnej treści prawa podstawowego do rzetelnego procesu sądowego,

nawet jeśli osoba, której dotyczy wnioski – poza owymi systemowymi i ogólnymi nieprawidłowościami – nie wyraziła żadnych szczególnych obaw i nawet jeśli sytuacja osobista tej osoby, charakter przestępstwa, za które jest ścigana, oraz kontekst faktyczny, w którym został wydany [europejski nakaz aresztowania] – poza owymi systemowymi i ogólnymi nieprawidłowościami – nie stanowią podstaw do obaw o to, że na prowadzone przeciwko niej postępowanie karne mogą być wywierane konkretne naciski lub wpływy ze strony władzy wykonawczej lub ustawodawczej?”.

Sprawa C-412/20 PPU

- 22 W dniu 23 czerwca 2020 r. officier van justitie (prokurator) zwrócił się do Rechtbank Amsterdam (sądu rejonowego w Amsterdamie) z wnioskiem o wykonanie europejskiego nakazu aresztowania wydanego w dniu 26 maja 2020 r. przez Sąd Okręgowy w Sieradzu.
- 23 Rozpatrywany europejski nakaz aresztowania został wydany w celu zatrzymania i przekazania P do celów wykonania pozostałej mu do odbycia kary pozbawienia wolności wymierzonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Wieluniu z dnia 18 lipca 2019 r. Sąd odsyłający wskazuje, że P został skazany za kilka czynów groźby i użycia przemocy, które popełnił w okresie pięciu lat po odbyciu kary pozbawienia wolności w wymiarze co najmniej sześciu miesięcy wymierzonej mu za podobne przestępstwa.
- 24 Sąd odsyłający odsyła do uzasadnienia wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, który jest przedmiotem sprawy C-354/20 PPU. Wyjaśnia, że jego zdaniem sąd, który wydaje europejski nakaz aresztowania, winien spełniać wymogi mające zapewnić skuteczną ochronę sądową zarówno w sytuacji, gdy przekazanie osoby ściganej jest wnioskowane w celu przeprowadzenia postępowania karnego, jak i w celu wykonania kary pozbawienia wolności. Wspomniany sąd dodaje, że europejski nakaz aresztowania rozpatrywany w postępowaniu głównym będącym przedmiotem sprawy C-412/20 PPU został wydany po wystąpieniu niedawnych okoliczności, o których mowa w pkt 14 niniejszego wyroku.
- 25 W tych okolicznościach Rechtbank Amsterdam (sąd rejonowy w Amsterdamie) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy decyzja ramowa [2002/584], art. 19 ust. 1 akapit drugi [TUE] lub art. 47 akapit drugi [karty] rzeczywiście stoją na przeszkodzie temu, by wykonujący nakaz organ sądowy wykonał europejski nakaz aresztowania wydany przez sąd wydającego nakaz państwa członkowskiego, w sytuacji, gdy sąd ten nie spełnia – i w chwili wydania europejskiego nakazu aresztowania także już nie spełniał –

wymogów skutecznej ochrony sądowej, ponieważ ustawodawstwo w tymże państwie członkowskim nie gwarantuje niezawisłości tego sądu i w chwili wydawania europejskiego nakazu aresztowania także już jej nie gwarantowało?”.

Postępowanie przed Trybunałem

- 26 Sąd odsyłający wniósł o zastosowanie do niniejszych odesłań pilnego trybu prejudycjalnego przewidzianego w art. 107 regulaminu postępowania przed Trybunałem. W uzasadnieniu tych wniosków zwrócił uwagę na okoliczność, że zarówno L, jak i P są obecnie pozbawieni wolności.
- 27 W pierwszej kolejności należy wskazać, że niniejsze odesłania prejudycjalne dotyczą w szczególności wykładni decyzji ramowej 2002/584, która wchodzi w zakres dziedziny objętej częścią trzecią traktatu FUE, w jej tytule V, dotyczącym przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości. Mogą one w konsekwencji podlegać rozpoznaniu w pilnym trybie prejudycjalnym.
- 28 W drugiej kolejności zgodnie z orzecznictwem Trybunału należy uwzględnić okoliczność, że osoba, której dotyczy postępowanie główne, jest obecnie pozbawiona wolności, a jej pozostanie w areszcie zależy od rozstrzygnięcia sporu w postępowaniu głównym [wyrok z dnia 27 maja 2019 r., OG i PI (Prokuratury w Lubece i w Zwickau), C-508/18 i C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, pkt 38 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 29 Tymczasem zgodnie z wyjaśnieniami przedstawionymi przez sąd odsyłający zastosowany wobec L środek w postaci tymczasowego aresztowania został zarządzony w kontekście wykonania wydanego wobec niego europejskiego nakazu aresztowania. Jeśli chodzi o P, chociaż sąd odsyłający wskazał, iż w chwili przekazania Trybunałowi odesłania prejudycjalnego w sprawie C-412/20 PPU przebywał on już w zakładzie karnym w związku z odbywaniem kary pozbawienia wolności orzeczonej przez sąd niderlandzki, to uściślił on jednak, że jego pobyt w zakładzie karnym miał się zakończyć w dniu 20 października 2020 r. i że od następnego dnia P miał zostać umieszczony w areszcie w celu wykonania wydanego wobec niego europejskiego nakazu aresztowania.
- 30 W tych okolicznościach na wniosek sędziego sprawozdawcy i po wysłuchaniu rzecznika generalnego czwarta izba Trybunału postanowiła, odpowiednio w dniach 12 sierpnia i 10 września 2020 r., uwzględnić wnioski sądu odsyłającego o rozpoznanie niniejszych odesłań prejudycjalnych w trybie pilnym.
- 31 Wspomniana izba postanowiła też przekazać sprawy C-354/20 PPU i C-412/20 PPU Trybunałowi w celu przydzielenia ich wielkiej izbie.
- 32 Postanowieniem Trybunału z dnia 15 września 2020 r. sprawy C-354/20 PPU i C-412/20 PPU zostały ze względu na istniejący między nimi związek połączone do łącznego rozpoznania w ramach ustnego etapu postępowania i wydania wyroku kończącego postępowanie w sprawie.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

- 33 Poprzez swoje pytania w obu sprawach, które należy rozpatrzyć łącznie, sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy wykładni art. 6 ust. 1 oraz art. 1 ust. 3 decyzji ramowej 2002/584 należy dokonywać w ten sposób, że w sytuacji, gdy wykonujący nakaz organ sądowy mający zadecydować o przekazaniu osoby, której dotyczy europejski nakaz aresztowania, posiada informacje świadczące o systemowych lub ogólnych nieprawidłowościach w zakresie niezawisłości władzy sądowniczej w wydającym ten nakaz państwie członkowskim, które istniały w chwili jego wydania lub wystąpiły po jego wydaniu, ów wykonujący nakaz organ sądowy może odmówić sądowi, który wydał ten nakaz, statusu „wydającego nakaz organu sądowego” i może przyjąć, że istnieją poważne i sprawdzone podstawy, aby uznać, że

w wypadku przekazania do tego ostatniego państwa członkowskiego owa osoba będzie narażona na rzeczywiste ryzyko naruszenia jej prawa podstawowego do rzetelnego procesu sądowego, gwarantowanego przez art. 47 akapit drugi karty, bez dokonania weryfikacji w sposób konkretny i dokładny w szczególności sytuacji osobistej tej osoby, charakteru przestępstw, których dotyczy nakaz aresztowania, oraz kontekstu faktycznego, w którym został on wydany.

- 34 Aby udzielić odpowiedzi na zadane pytania, należy w pierwszej kolejności ustalić, czy wykładni art. 6 ust. 1 decyzji ramowej 2002/584 należy dokonywać w ten sposób, że wykonujący nakaz organ sądowy może odmówić statusu „wydającego nakaz organu sądowego” w rozumieniu tego przepisu sądowi, który wydał europejski nakaz aresztowania, z tego tylko powodu, że posiada informacje świadczące o systemowych lub ogólnych nieprawidłowościach w zakresie niezawisłości władzy sądowniczej w wydającym nakaz państwie członkowskim, które istniały w chwili wydania tego nakazu lub wystąpiły po jego wydaniu.
- 35 W tym względzie należy przypomnieć, że zarówno zasada wzajemnego zaufania między państwami członkowskimi, jak i zasada wzajemnego uznawania, która sama w sobie opiera się na wzajemnym zaufaniu między nimi, mają w prawie Unii fundamentalne znaczenie, gdyż umożliwiają one utworzenie i utrzymywanie przestrzeni bez granic wewnętrznych. Dokładniej rzecz ujmując, zasada wzajemnego zaufania wymaga, w szczególności w odniesieniu do przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, aby każde z tych państw uznawało – z zastrzeżeniem wyjątkowych okoliczności – że wszystkie inne państwa członkowskie przestrzegają prawa Unii, a zwłaszcza praw podstawowych uznanych w tym prawie [opinia 2/13 z dnia 18 grudnia 2014 r., EU:C:2014:2454, pkt 191; a także wyrok z dnia 27 maja 2019 r., OG i PI (Prokuratury w Lubece i w Zwickau), C-508/18 i C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, pkt 43].
- 36 Odnosząc się konkretnie do decyzji ramowej 2002/584, z jej motywu 6 wynika, że ustanowiony na jej mocy europejski nakaz aresztowania „stanowi pierwszy konkretny środek w dziedzinie prawa karnego wprowadzający w życie zasadę wzajemnego uznawania, którą Rada Europejska określiła jako »kamień węgielny« współpracy sądowej”. Jak stwierdził Trybunał, zasada ta znajduje odzwierciedlenie w art. 1 ust. 2 tej decyzji ramowej, ustanawiającym normę, zgodnie z którą państwa członkowskie są zobowiązane do wykonania każdego europejskiego nakazu aresztowania w oparciu o wspomnianą zasadę i zgodnie z przepisami wspomnianej decyzji ramowej [wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., Minister for Justice and Equality (Nieprawidłowości w systemie sądownictwa), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, pkt 41].
- 37 Wynika stąd, że co do zasady wykonujące nakaz organy sądowe mogą odmówić wykonania takiego nakazu wyłącznie z enumeratywnie wyliczonych powodów odmowy wykonania, przewidzianych w decyzji ramowej 2002/584, a wykonanie europejskiego nakazu aresztowania można uzależnić wyłącznie od jednego z warunków ściśle określonych w art. 5 tej decyzji ramowej. W konsekwencji wykonanie europejskiego nakazu aresztowania stanowi zasadę, zaś odmowa wykonania wyjątek, który jako taki winien być interpretowany ściśle [wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., Minister for Justice and Equality (Nieprawidłowości w systemie sądownictwa), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, pkt 41 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 38 Jednakże zasada wzajemnego uznawania zakłada, że tylko europejskie nakazy aresztowania w rozumieniu art. 1 ust. 1 decyzji ramowej 2002/584 powinny być wykonywane na podstawie jej przepisów, co wymaga, aby taki nakaz, który zgodnie z tym przepisem jest „orzeczeniem sądowym”, został wydany przez „organ sądowy” w rozumieniu art. 6 ust. 1 tej decyzji ramowej [wyrok z dnia 27 maja 2019 r., OG i PI (Prokuratury w Lubece i w Zwickau), C-508/18 i C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, pkt 46 i przytoczone tam orzecznictwo]. To ostatnie pojęcie oznacza, że przy wykonywaniu obowiązków związanych z wydaniem europejskiego nakazu aresztowania zainteresowany organ działa w sposób niezależny [zob. podobnie wyrok z dnia 27 maja 2019 r., OG i PI (Prokuratury w Lubece i w Zwickau), C-508/18 i C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, pkt 74, 88].

- 39 W tym względzie należy przypomnieć, że wymóg niezawisłości sędziów wchodzi w zakres istotnej treści prawa podstawowego do rzetelnego procesu sądowego, które ma podstawowe znaczenie jako gwarancja ochrony wszystkich praw, jakie jednostki wywodzą z prawa Unii, i zachowania wartości wspólnych państwom członkowskim, określonych w art. 2 TUE, w szczególności wartości w postaci państwa prawnego [wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., Minister for Justice and Equality (Nieprawidłowości w systemie sądownictwa), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, pkt 48].
- 40 W tych okolicznościach, aby zagwarantować pełne stosowanie zasad wzajemnego uznawania i wzajemnego zaufania, na których opiera się funkcjonowanie mechanizmu europejskiego nakazu aresztowania utworzonego na mocy decyzji ramowej 2002/584, każde państwo członkowskie musi zapewnić niezawisłość swojej władzy sądowniczej poprzez powstrzymanie się od podejmowania jakichkolwiek działań mogących ją naruszać, nad czym ostateczną kontrolę sprawuje Trybunał.
- 41 Niezależnie od powyższego, wykonujący nakaz organ sądowy, który posiada informacje świadczące o systemowych lub ogólnych nieprawidłowościach w zakresie niezawisłości władzy sądowniczej w wydającym nakaz państwie członkowskim, które istniały w chwili wydania rozpatrywanego europejskiego nakazu aresztowania lub wystąpiły po jego wydaniu, nie może odmawiać statusu „wydającego nakaz organu sądowego” w rozumieniu art. 6 ust. 1 decyzji ramowej 2002/584, wszystkim sędziom i wszystkim sądom tego państwa członkowskiego, które ze swej natury działają w pełni niezawisłe od władzy wykonawczej.
- 42 Istnienie takich nieprawidłowości niekoniecznie musi bowiem przekładać się na wszystkie rozstrzygnięcia sądów owego państwa członkowskiego w każdej konkretnej sprawie.
- 43 Odmienna interpretacja skutkowałaby rozszerzeniem ograniczeń, których mogą doznawać zasady wzajemnego uznawania i wzajemnego zaufania, poza „wyjątkowe okoliczności” w rozumieniu orzecznictwa przypomnianego w pkt 35 niniejszego wyroku, prowadząc tym samym do ogólnego wyłączenia stosowania tych zasad w kontekście europejskich nakazów aresztowania wydanych przez sądy państwa członkowskiego, w którym takie nieprawidłowości wystąpiły.
- 44 Taka interpretacja skutkowałaby też tym, że żaden sąd tego państwa członkowskiego nie mógłby być już uznawany za „sąd” do celów stosowania innych postanowień prawa Unii, zwłaszcza art. 267 TFUE (zob. w tym względzie wyrok z dnia 27 lutego 2018 r., Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, pkt 38, 43).
- 45 Powyższych rozważań nie podważają tezy wyroku z dnia 27 maja 2019 r., OG i PI (Prokuratury w Lubece i w Zwickau) (C-508/18 i C-82/19 PPU, EU:C:2019:456), na które powołał się sąd odsyłający.
- 46 Otóż w wyroku tym Trybunał przypominał na początku, że termin „organ sądowy”, o którym mowa w art. 6 ust. 1 decyzji ramowej 2002/584, nie oznacza wyłącznie sędziów lub sądów państwa członkowskiego, ale może obejmować, w szerszym sensie, organy uczestniczące w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych tego państwa członkowskiego, w odróżnieniu, w szczególności, od ministerstw lub służb policji, które należą do władzy wykonawczej [wyrok z dnia 27 maja 2019 r., OG i PI (Prokuratury w Lubece i w Zwickau), C-508/18 i C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, pkt 50].
- 47 Trybunał stwierdził następnie, że wydający nakaz organ sądowy powinien móc dostarczyć wykonującemu nakaz organowi sądowemu zapewnienie, że w świetle gwarancji przewidzianych przez porządek prawny wydającego nakaz państwa członkowskiego przy wykonywaniu obowiązków związanych z wydaniem europejskiego nakazu aresztowania działa on w sposób niezależny. Wyjaśnił, że niezależność ta wymaga, aby istniały przepisy ustawowe i organizacyjne gwarantujące, by wydający nakaz organ sądowy nie był narażony, w ramach podejmowania decyzji o wydaniu takiego nakazu

aresztowania, na jakiegokolwiek ryzyko, że zostanie poddany w szczególności indywidualnym instrukcjom ze strony władzy wykonawczej [wyrok z dnia 27 maja 2019 r., OG i PI (Prokuratury w Lubece i w Zwickau) (C-508/18 i C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, pkt 74).

- 48 Trybunał orzekł w związku z tym, że prokuratury, których dotyczyły sprawy, na tle których wydano ten wyrok, nie spełniają wymogu niezależności nierozzerwalnie związanego z pojęciem „wydającego organu sądownego” w rozumieniu art. 6 ust. 1 decyzji ramowej 2002/584, nie ze względu na okoliczności świadczące o istnieniu systemowych lub ogólnych nieprawidłowości w zakresie niezawisłości władzy sądowniczej państwa członkowskiego tych prokuratur, lecz ze względu na przepisy ustawowe i organizacyjne uchwalone przez to państwo członkowskie zgodnie z zasadą autonomii proceduralnej, które ustawowo podporządkowują owe prokuratury władzy wykonawczej, narażając je w ten sposób na ryzyko podlegania w ramach podejmowania decyzji w sprawie wydania europejskiego nakazu aresztowania indywidualnym poleceniom lub instrukcjom ze strony tej władzy.
- 49 Tymczasem w Unii opartej na prawie wymóg niezależności sądów wyklucza możliwość ich podlegania w ramach hierarchii służbowej lub podporządkowania komukolwiek oraz możliwość otrzymywania przez nie poleceń lub instrukcji z jakiegokolwiek źródła [zob. podobnie wyroki: z dnia 27 lutego 2018 r., Associação Sindical dos Juízes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, pkt 44; z dnia 25 lipca 2018 r., Minister for Justice and Equality (Nieprawidłowości w systemie sądownictwa), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, pkt 63; a także z dnia 21 stycznia 2020 r., Banco de Santander, C-274/14, EU:C:2020:17, pkt 57].
- 50 W tych okolicznościach wyrok z dnia 27 maja 2019 r., OG i PI (Prokuratury w Lubece i w Zwickau) (C-508/18 i C-82/19 PPU, EU:C:2019:456), nie daje podstaw, aby przyjąć, że same systemowe lub ogólne nieprawidłowości w zakresie niezawisłości władzy sądowniczej wydającego nakaz państwa, niezależnie od ich wagi, mogą wystarczyć, aby wydający nakaz organ sądowy mógł twierdzić, że żaden sąd tego państwa członkowskiego nie mieści się w pojęciu „wydającego nakaz organu sądownego” w rozumieniu art. 6 ust. 1 decyzji ramowej 2002/584.
- 51 W drugiej kolejności należy ustalić, czy wykładni art. 1 ust. 3 decyzji ramowej 2002/584 należy dokonywać w ten sposób, że w sytuacji, gdy wykonujący nakaz organ sądowy, mający zadecydować o przekazaniu osoby, której dotyczy europejski nakaz aresztowania, posiada informacje świadczące o rzeczywistym ryzyku naruszenia prawa podstawowego do rzetelnego procesu sądowego, gwarantowanego przez art. 47 akapit drugi karty, ze względu na systemowe lub ogólne nieprawidłowości w zakresie niezawisłości władzy sądowniczej wydającego nakaz państwa członkowskiego, może przyjąć, że istnieją poważne i sprawdzone podstawy, aby uznać, że w wypadku przekazania tej osoby do tego ostatniego państwa członkowskiego będzie ona narażona na to ryzyko, bez dokonania weryfikacji w sposób konkretny i dokładny w szczególności sytuacji osobistej tej osoby, charakteru przestępstw, których dotyczy ten nakaz, oraz kontekstu faktycznego, w którym został on wydany.
- 52 W tym względzie należy przypomnieć, że w wyroku z dnia 25 lipca 2018 r., Minister for Justice and Equality (Nieprawidłowości w systemie sądownictwa) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, pkt 79), Trybunał orzekł, iż wykładni art. 1 ust. 3 decyzji ramowej 2002/584 należy dokonywać w ten sposób, że w sytuacji, gdy wykonujący nakaz organ sądowy, mający zadecydować o przekazaniu osoby wskazanej w europejskim nakazie aresztowania wydanym w celu przeprowadzenia postępowania karnego, posiada informacje, takie jak te zawarte w przyjętym na podstawie art. 7 ust. 1 TUE uzasadnionym wniosku Komisji, mogące wskazywać na istnienie rzeczywistego ryzyka naruszenia prawa podstawowego do rzetelnego procesu sądowego, gwarantowanego przez art. 47 akapit drugi karty, ze względu na systemowe lub ogólne nieprawidłowości w zakresie niezawisłości władzy sądowniczej wydającego nakaz państwa członkowskiego, wspomniany organ powinien zweryfikować w sposób konkretny i dokładny, czy – w świetle sytuacji osobistej tej osoby, jak również charakteru przestępstwa, za które jest ścigana, oraz kontekstu faktycznego, w którym został wydany europejski nakaz aresztowania, oraz

przy uwzględnieniu informacji udzielonych przez wydające nakaz państwo członkowskie na podstawie art. 15 ust. 2 rzeczonyj decyzji ramowej – istnieją poważne i sprawdzone podstawy, aby uznać, że w wypadku przekazania do tego ostatniego państwa owa osoba będzie narażona na takie ryzyko.

- 53 Wynika stąd, że zgodnie z dokonaną w tym wyroku wykładnią możliwość odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania na podstawie art. 1 ust. 3 decyzji ramowej 2002/584 zakłada przeprowadzenie badania składającego się z dwóch etapów.
- 54 W ramach pierwszego etapu wykonujący dany europejski nakaz aresztowania organ sądowy powinien ustalić, czy istnieją obiektywne, wiarygodne, dokładne i należycie zaktualizowane informacje świadczące o istnieniu rzeczywistego ryzyka naruszenia prawa podstawowego do rzetelnego procesu sądowego, gwarantowanego przez art. 47 akapit drugi karty, ze względu na systemowe lub ogólne nieprawidłowości w zakresie niezawisłości władzy sądowniczej wydającego nakaz państwa członkowskiego [zob. podobnie wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., Minister for Justice and Equality (Nieprawidłowości w systemie sądownictwa), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, pkt 61].
- 55 W ramach drugiego etapu ów organ powinien zweryfikować w sposób konkretny i dokładny, w jakim stopniu owe nieprawidłowości mogą mieć wpływ na sądy tego państwa członkowskiego, które są właściwe w zakresie prowadzenia postępowania wobec osoby ściganej, w świetle sytuacji osobistej tej osoby, jak również charakteru przestępstwa, za które jest ścigana, oraz kontekstu faktycznego, w którym został wydany europejski nakaz aresztowania, oraz czy, przy uwzględnieniu informacji udzielonych przez wydające nakaz państwo członkowskie na podstawie art. 15 ust. 2 decyzji ramowej 2002/584, istnieją poważne i sprawdzone podstawy, aby uznać, że w wypadku przekazania do tego ostatniego państwa owa osoba będzie narażona na takie ryzyko [zob. podobnie wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., Minister for Justice and Equality (Nieprawidłowości w systemie sądownictwa), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, pkt 74–77].
- 56 Należy podkreślić, że jak przypomniano w pkt 53–55 niniejszego wyroku, obydwa etapy tego badania oznaczają konieczność przeprowadzenia analizy informacji uzyskanych na podstawie różnych kryteriów, co oznacza, że obu tych etapów nie można ze sobą mylić.
- 57 Należy w tym względzie przypomnieć, że jak wynika z motywu 10 decyzji ramowej 2002/584, stosowanie mechanizmu europejskiego nakazu aresztowania można zawiesić jedynie w przypadku poważnego i trwałego naruszenia przez jedno z państw członkowskich zasad określonych w art. 2 TUE, w tym zasady państwa prawnego, stwierdzonego przez Radę Europejską na podstawie art. 7 ust. 2 TUE, ze skutkami określonymi w jego art. 7 ust. 3.
- 58 Trybunał orzekł w związku z tym, że dopiero w obliczu decyzji Rady Europejskiej, takiej jak wskazana w poprzednim punkcie, a następnie zawieszenia przez Radę stosowania decyzji ramowej 2002/584 względem tego państwa członkowskiego, wykonujący nakaz organ sądowy byłby automatycznie zobowiązany do odmowy wykonania każdego europejskiego nakazu aresztowania wydanego przez to państwo członkowskie, bez konieczności dokonywania jakiegokolwiek konkretnej oceny rzeczywistego ryzyka naruszenia istoty prawa podstawowego do rzetelnego procesu sądowego, na jakie narażona jest dana osoba [wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., Minister for Justice and Equality (Nieprawidłowości w systemie sądownictwa), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, pkt 72].
- 59 Tymczasem dopuszczenie poglądu, że systemowe lub ogólne nieprawidłowości w zakresie niezawisłości władzy sądowniczej wydającego państwa członkowskiego, niezależnie od ich wagi, pozwalają przyjąć, że w odniesieniu do osoby, której dotyczy europejski nakaz aresztowania, istnieją poważne i sprawdzone podstawy, aby uznać, że w wypadku przekazania do tego państwa członkowskiego owa osoba będzie narażona na rzeczywiste ryzyko naruszenia jej prawa podstawowego do rzetelnego procesu sądowego, skutkowałoby automatyczną odmową wykonania każdego nakazu aresztowania wydanego przez to

państwo członkowskie, a w rezultacie faktycznym zawieszeniem stosowania mechanizmu europejskiego nakazu aresztowania wobec tego państwa członkowskiego, mimo braku przyjęcia przez Radę Europejską i Radę decyzji określonych w poprzednim punkcie.

- 60 W konsekwencji wobec braku takich decyzji, o ile stwierdzenie przez wykonujący europejski nakaz aresztowania organ sądowy istnienia informacji świadczących o systemowych lub ogólnych nieprawidłowościach w zakresie niezawisłości władzy sądowniczej wydającego nakaz państwa członkowskiego lub o pogłębieniu się tych nieprawidłowości powinno, jak w istocie zwrócił uwagę rzecznik generalny w pkt 76 opinii, wzbudzić czujność tego organu, o tyle organ ten nie może poprzestać na samym tym stwierdzeniu i odstąpić od przeprowadzenia drugiego etapu badania przypomnianego w pkt 53–55 niniejszego wyroku.
- 61 W ramach tego drugiego etapu wspomniany organ musi bowiem zbadać, w danym wypadku biorąc pod uwagę pogłębienie się tych nieprawidłowości, czy w świetle sytuacji osobistej osoby, która ma być przekazana na podstawie rozpatrywanego europejskiego nakazu aresztowania, charakteru przestępstwa, za które jest ona ścigana, oraz kontekstu faktycznego, w którym ten nakaz został wydany, obejmującego oświadczenia przedstawicieli władzy publicznej co do sposobu, w jaki należy rozstrzygnąć konkretną sprawę, oraz z uwzględnieniem informacji przekazanych mu przez wydający nakaz organ sądowy w trybie art. 15 ust. 2 decyzji ramowej 2002/584, istnieją poważne i sprawdzone podstawy, aby uznać, że w wypadku przekazania do tego państwa członkowskiego owa osoba będzie narażona na rzeczywiste ryzyko naruszenia jej prawa podstawowego do rzetelnego procesu sądowego. Jeśli tak jest, wykonujący nakaz organ sądowy powinien – na podstawie art. 1 ust. 3 tej decyzji ramowej – odmówić wykonania danego europejskiego nakazu aresztowania. W przeciwnym wypadku musi wykonać ten nakaz zgodnie z ogólną zasadą wskazaną w art. 1 ust. 2 tej decyzji ramowej.
- 62 W tym względzie należy jeszcze dodać, że celem mechanizmu europejskiego nakazu aresztowania jest w szczególności niedopuszczenie do sytuacji, w której osoba ścigana znajdująca się na terytorium innego państwa członkowskiego niż państwo, w którym miała popełnić przestępstwo, pozostałaby bezkarna [zob. podobnie wyrok z dnia 6 grudnia 2018 r., IK (Wykonanie kary dodatkowej), C-551/18 PPU, EU:C:2018:991, pkt 39].
- 63 Wskazany wyżej cel stoi na przeszkodzie dokonywaniu wykładni art. 1 ust. 3 decyzji ramowej 2002/584, zgodnie z którą istnienie lub pogłębienie się systemowych lub ogólnych nieprawidłowości w zakresie niezawisłości władzy sądowniczej w danym państwie członkowskim może stanowić samodzielną podstawę odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania wydanego przez organ sądowy tego państwa członkowskiego.
- 64 Taka wykładnia mogłaby oznaczać wysokie ryzyko bezkarności osób, które chcą uniknąć sprawiedliwości w następstwie skazania lub podejrzenia popełnienia przestępstwa, niezależnie od braku informacji odnoszących się do osobistej sytuacji tych osób, które pozwalałyby uznać, że w wypadku przekazania do danego wydającego nakaz państwa członkowskiego będą one narażone na rzeczywiste ryzyko naruszenia ich prawa podstawowego do rzetelnego procesu sądowego.
- 65 Odnosząc się do kwestii, czy wykonujący nakaz organ sądowy jest w danym wypadku zobowiązany do uwzględnienia systemowych lub ogólnych nieprawidłowości w zakresie niezawisłości władzy sądowniczej w wydającym nakaz państwie członkowskim, które wystąpiły już po wydaniu europejskiego nakazu aresztowania, o wykonanie którego został złożony wniosek, należy przypomnieć, że zgodnie z art. 1 ust. 1 decyzji ramowej 2002/584 europejski nakaz aresztowania może być wydany przez państwo członkowskie w celu zatrzymania i przekazania przez inne państwo członkowskie osoby ściganej, zarówno do celów przeprowadzenia postępowania karnego, jak i do celów wykonania kary pozbawienia wolności bądź środka zabezpieczającego polegającego na pozbawieniu wolności.

- 66 W wypadku europejskiego nakazu aresztowania wydanego przez państwo członkowskie w celu przekazania osoby ściganej do celów przeprowadzenia postępowania karnego, takiego jak nakaz rozpatrywany w sprawie C-354/20 PPU, w celu ustalenia, w sposób konkretny i dokładny, czy w okolicznościach rozpatrywanej sprawy istnieją poważne i sprawdzone podstawy, aby uznać, że w wypadku przekazania osoba ta będzie narażona na rzeczywiste ryzyko naruszenia jej prawa podstawowego do rzetelnego procesu sądowego, wykonujący nakaz organ sądowy powinien w szczególności zbadać, w jakim stopniu systemowe lub ogólne nieprawidłowości w zakresie niezawisłości władzy sądowniczej wydającego nakaz państwa członkowskiego mogą mieć wpływ na sądy tego państwa członkowskiego, które są właściwe w zakresie prowadzenia postępowania wobec tej osoby [zob. podobnie wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., Minister for Justice and Equality (Nieprawidłowości w systemie sądownictwa), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, pkt 68, 74]. Badanie to oznacza w konsekwencji konieczność uwzględnienia znaczenia nieprawidłowości, które wystąpiły po wydaniu danego europejskiego nakazu aresztowania.
- 67 Podobnie jest w wypadku, gdy europejski nakaz aresztowania został wydany przez państwo członkowskie w celu przekazania osoby ściganej do celów wykonania kary pozbawienia wolności bądź środka zabezpieczającego polegającego na pozbawieniu wolności, jeżeli po ewentualnym przekazaniu tej osoby będzie w jej sprawie toczyć się nowe postępowanie sądowe, w danym wypadku w następstwie wniesienia środka odwoławczego od wykonania kary pozbawienia wolności bądź środka zabezpieczającego polegającego na pozbawieniu wolności lub środka odwoławczego od orzeczenia sądowego, dla wykonania którego ów europejski nakaz aresztowania został wydany.
- 68 Jednakże w tym drugim wypadku wykonujący nakaz organ sądowy musi również zbadać, w jakim stopniu systemowe lub ogólne nieprawidłowości istniejące w wydającym nakaz państwie członkowskim w chwili wydania europejskiego nakazu aresztowania w okolicznościach konkretnej rozpatrywanej sprawy wpłynęły na niezależność sądu tego państwa członkowskiego, który orzekł karę pozbawienia wolności bądź środek zabezpieczający polegający na pozbawieniu wolności, dla wykonania których ów europejski nakaz aresztowania został wydany.
- 69 W świetle wszystkich powyższych rozważań na zadane pytania należy udzielić następującej odpowiedzi: wykładni art. 6 ust. 1 oraz art. 1 ust. 3 decyzji ramowej 2002/584 należy dokonywać w ten sposób, że w sytuacji, gdy wykonujący nakaz organ sądowy mający zadecydować o przekazaniu osoby, której dotyczy europejski nakaz aresztowania, posiada informacje świadczące o systemowych lub ogólnych nieprawidłowościach w zakresie niezawisłości władzy sądowniczej w wydającym ten nakaz państwie członkowskim, które istniały w chwili jego wydania lub wystąpiły po jego wydaniu, ów wykonujący nakaz organ sądowy nie może odmówić sądowi, który wydał ten nakaz, statusu „wydającego nakaz organu sądowego” i nie może przyjąć, że istnieją poważne i sprawdzone podstawy, aby uznać, że w wypadku przekazania do tego ostatniego państwa członkowskiego owa osoba będzie narażona na rzeczywiste ryzyko naruszenia jej prawa podstawowego do rzetelnego procesu sądowego, gwarantowanego przez art. 47 akapit drugi karty, bez dokonania weryfikacji w sposób konkretny i dokładny w szczególności sytuacji osobistej tej osoby, charakteru przestępstw, których dotyczy nakaz aresztowania, oraz kontekstu faktycznego, w którym został on wydany, jak również oświadczeń przedstawicieli władz publicznych co do sposobu, w jaki należy rozstrzygnąć konkretną sprawę.

W przedmiocie kosztów

- 70 Dla stron w postępowaniach głównych niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniach głównych, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (wielka izba) orzeka, co następuje:

Wykładni art. 6 ust. 1 oraz art. 1 ust. 3 decyzji ramowej Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi, zmienionej decyzją ramową Rady 2009/299/WSiSW z dnia 26 lutego 2009 r., należy dokonywać w ten sposób, że w sytuacji, gdy wykonujący nakaz organ sądowy mający zadecydować o przekazaniu osoby, której dotyczy europejski nakaz aresztowania, posiada informacje świadczące o systemowych lub ogólnych nieprawidłowościach w zakresie niezawisłości władzy sędziowskiej w wydającym ten nakaz państwie członkowskim, które istniały w chwili jego wydania lub wystąpiły po jego wydaniu, ów wykonujący nakaz organ sądowy nie może odmówić sądowi, który wydał ten nakaz, statusu „wydającego nakaz organu sądowego” i nie może przyjąć, że istnieją poważne i sprawdzone podstawy, aby uznać, że w wypadku przekazania do tego ostatniego państwa członkowskiego owa osoba będzie narażona na rzeczywiste ryzyko naruszenia jej prawa podstawowego do rzetelnego procesu sądowego, gwarantowanego przez art. 47 akapit drugi Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, bez dokonania weryfikacji w sposób konkretny i dokładny w szczególności sytuacji osobistej tej osoby, charakteru przestępstw, których dotyczy nakaz aresztowania, oraz kontekstu faktycznego, w którym został on wydany, jak również oświadczeń przedstawicieli władz publicznych co do sposobu, w jaki należy rozstrzygnąć konkretną sprawę.

Podpisy